Viena šilta rudens diena

Parašė Dalius Rakutis
Šeštadienis, 09 Lapkritis 2013 19:42

Lietuvoje vyksta gana daug su žūkle susijusių renginių, pritraukiančių šimtus dalyvių ir keliskart tiek žiūrovų. Pastebiu, kad kasmet renginių geografija plečiasi, apimdama vis daugiau regionų. Džiugu – meškeriotojai tapo aktyvesni. Bet yra renginių, kurie dar labiau džiugina. Tai renginiai mūsų mažiesiems, ypač tiems, kurie neturi galimybės būti tėvų supažindinti su magišku žūklės pasauliu. Apie vieną tokį ir noriu papasakoti.

Kaip sakė klubo Žvejys.LT prezidentas Kęstutis Pivoriūnas, idėja suorganizuoti Vilniaus Antakalnio vaikų globos namų auklėtiniams žvejybinę išvyką kilo dar Vilniaus dienose, kuriose mažieji ir jaunieji dalyvavo gana gausiai. Vaikai buvo labai aktyvūs įvairiose rungtyse, jų veiduose švietė neslepiamas entuziazmas. Ir suaugusiems tiesiog savaime kilo mintis, ką galima padaryti, kad tų šypsenų būtų dar daugiau.

Klubo nariams pasitarus, išvykai buvo pasirinkta rugsėjo 14 diena, pradėta ieškoti rėmėjų. Jų, tiesą pasakius, ilgai nereikėjo ieškoti – aplinkos viceministras Linas Jonauskas bei Gamtos

apsaugos departamento Gamtos išteklių skyriaus vedėjas Vilmantas Graičiūnas padėjo suorganizuoti transportą, nuvešiantį vaikus į žūklės vietą, didmeninės žūklės įrankių prekybos įmonė „Normark“ – padovanoti vaikams meškerių, jaukų ir kitų žūklės reikmenų, o prie Nemenčinės įsikūrusio Arvydų tvenkinių komplekso direktorius Adomas Banikonis – suteikti galimybę vaikams pažvejoti jų gausiai įžuvintame tvenkinyje.

Rėmėjų komandą papildė legendinis dėdė Vacys (Vacys Paulauskas), atstovavęs savaitraščiui „Žaliasis pasaulis“ ir apsiėmęs organizuoti vaikams mini pamokėlę bei viktoriną, taip pat šio straipsnio autorius, dirbęs ir renginio fotografu, ir žūklės instruktoriumi.

Rugsėjo rytas išaušo, kaip ir dera rudeniui, apniukęs, tvenkinio vandenį šiaušė vidutinio stiprumo vakaris, o ant dalyvių ir organizatorių galvų kartkartėmis iškrisdavo dulksna. Tačiau nuotaikos tai netemdė – vaikai, kaip ir dera vaikams, linksmai klegėdami stebėjo, kaip organizatoriai sutūpę maišo rėmėjų dovanotą jauką, laimingesnieji gavo ir patys palaikyti rankose elektrinį „suktuką“ ar savo rankomis supilti į jauką skystos melasos. Vyko ir loterija – kas įspės iš kvapo jaukų komponentus. Tačiau ši užduotis pasirodė per sunki net ir organizatoriams, patyrusiems žvejams – angliško „Dynamite“ jauko sudėties paslaptis taip ir nebuvo įminta.

Sumaišius jaukus ir palikus juos brinkti, dėdė Vacys sukvietė vaikus pas save ir ėmėsi pasakoti apie Lietuvoje gyvenančias žuvis bei jų gaudymą, o tuo metu organizatoriai su rėmėjais ėmėsi ruošti meškeres – vynioti valą nuo lanktelių, jį matuoti, tvirtinti juos prie teleskopinių meškerių be ritės viršūnių. Po keliolikos minučių 17 „Angry Birds“ simbolika pasipuošusių ryškiaspalvių meškerių lyg tanki tvora pakilo, atremtos į suoliuką. Į tvenkinį pliumpsėjo jaukas, ir po kurio laiko, pasibaigus Dėdės Vacio paskaitai, žūklės praktikos ištroškę vaikai puolė prie meškerių. Čia jau teko paprakaituoti ir rengėjams, ir auklėtojoms, kad įsikarščiavę vaikai nesulaužytų meškerių, „nepagautų“ ir neužgautų vienas kito ar tiesiog neįvirstų į tvenkinį. Tačiau greit viskas buvo sutvarkyta – vaikai užėmė savo vietas, ir didelės raudonos plūdės pliumptelėjo į vandenį. Tiesa, užmesti pirmu kartu pavyko ne visiems – su daugeliu mažesniųjų teko šiek tiek padirbėti, rodant metimo techniką. Tačiau vaikai imlūs ir greit mokosi – jau po kelių minučių visi daugiau mažiau užmesdavo tiek, kiek leido jų 3 m ilgio meškerykočiai. Žuvies, kaip kad paprastai būna, teko luktelti. Nors vandens telkinio šeimininkas ir jaukino porą dienų prieš žūklę, tačiau daugybės mažų ir didelių kojų trepsenimas krante, matyt, žvynuotąsias gerai įbaugino.

Tik po kokių 10 minučių indėnų karo šūkį primenantis klyksmas paskelbė, kad pirmoji žuvis jau pagauta. Visa švytinti šviesiaplaukė mergaitė rankoje spaudė piršto dydžio ešeriuką. Po poros minučių jau iš kitos pusės pasigirdo toks pat garsas.

Truputį keista, bet į jauką pirmiausia sureagavo nedideli ešeriukai, gana neblogai stvarstę ant kabliukų suvertas musės lervas, pasak ne pirmą kartą čia žvejojusio dėdės Vacio – geriausio smulkių žuvų masalo šiame tvenkinyje. Kad jame yra ne vien smulkmė, galėjai įsitikinti pažvelgęs į kairįjį šoną, kur kiek atokiau dugninėmis žvejojo rimti dėdės. Kas kažkiek laiko iš tos pusės pasigirsdavo malonus ausiai elektroninio signalizatoriaus pypsėjimas, ir pašokęs žvejys su perlinkusia meškere rankoje traukdavo link kranto eilinį laimikį, o jo kolega – tykodavo su ilgakočiu graibštu. Kiek galėjai įvertinti iš atstumo, kibo apie poros kilogramų karpiai bei kiek mažesni karšiai.

Tokie įvykiai nepraėjo nepastebėti – dauguma vaikų susispietė tame šone manydami, kad būtent toje pusėje tikriausiai daugiau žuvies ir galbūt jiems pavyks ištraukti tokį paršelį. Ar ne taip elgiasi ir daugelis mūsų pamatę, kaip kažkas ištraukia didelę žuvį?

Karpiai vaikams, žinoma, nekibo. Per daug triukšmo, kad didžiažvyniai išdrįstų taip priartėti prie kranto. Užtat alkanų ešerių draugiją papildė riebūs pūgžliai, teikę vaikams džiaugsmo ne mažiau, kaip įmitę karpiokai mūsų kaimynams. Svarbiausia, kad pagaudavo visi. Keliems vaikams pradžioje sekėsi sunkiau, tad teko imtis nedidelės gudrybės. Pamatęs, kad masalą atakuoja pūgžliai, paprašiau Arvydų tvenkinių direktoriaus (kaip iš trumpo pokalbio, supratau – azartiško žvejo) suorganizuoti nors keletą sliekų. Po pusvalandžio jau laikiau rankoje stiklinaitę su keliolika besirangančių mėšlinių sliekučių. Kaip ir tikėjausi, „mėlynakiai“, buvę neabejingi musės lervoms, pamatę slieką tiesiog neteko amo – vaikų džiaugsmui nebuvo ribų. Tik va, atkabinti žuvis tapo sunkiau – dažnai tekdavo ateiti į pagalbą jauniesiems kolegoms, nerandantiems kabliuko žuvies gerklėje. Po kurio laiko pūgžlių kompaniją papildė ir nelabieji gružliai, dažnai vaikams nutąsydavę masalą ir pasprukdavę nenubausti.

Kol vyko azartinė žvejyba, šalimais rūko lauželis ir vienas iš klubo Žvejys.LT vyrų iš organizatorių duotų karpių ir lydekų pataisė tokią žuvienę, kad ragaujant net ausys linko.

Po žuvienės vaikai tuoj pat išdūmė prie vandens. Tarpais tekdavo jiems padėti, painiojant meškeres ar išvaduojant meškerės kabliuką nuo dugne pasislėpusios kerplėšos, o porą kartų – net iš draugo megztinio, tačiau tokie maži nesklandumai greit buvo sutvarkomi. Stebėjausi, kad nė karto nemačiau vaikų susipykstant, nors dažnai pasitaikydavo, kad toje pat vietoje (kur kažkas ką tik ištraukė žuvį) norėjo pažvejoti keliese, nė karto ausų nepasiekė nė vienas keiksmažodis, maža to, buvau sužavėtas tuo, kad didieji vaikai nuoširdžiai ir kantriai rūpinosi mažiukais. Kaip vėliau sakė dėdė Vacys, dirbantis su vaikais jau daug dešimtmečių – globos namų vaikai yra ypatingi vaikai. Nors beveik kiekvienas savyje slepia asmeninę tragediją, tačiau

vienas kitam yra jautrūs, šilti ir atjaučiantys. Toks pat įspūdis susidarė ir man.

Nors vėl atsinaujino lietus ir padvelkė rudeniška vėsuma, net šilto ir šalto matę meškeriotojai susigūžė po striukėmis, vaikai to nė nepastebėjo – visus valdė taip gerai pažįstamas žvejybinis azartas. Ir kai trečią valandą pagal planą turėjome baigti žvejybą – dauguma šią žinią sutiko aiškiai nuliūdę. Situaciją kiek pataisė vaišės ir rėmėjų įsteigti prizai, kurie organizatorių ir rėmėjų vieningu nutarimu buvo padalinti visiems po lygiai. Todėl šiame renginyje nebuvo pralaimėjusiųjų – tik nugalėtojai.

Po varžybų su džiugesiu stebėjau, kaip vaikai patys nusprendė ir mielai paleido atgal į tvenkinį visas sugautas žuvis. Tikiu, kad patirti įspūdžiai, parodytas suaugusiųjų dėmesys įstrigs ilgam jų atmintyje. O mums tikrai įstrigo atmintyje laimingos vaikų akys ir šiltas jausmas širdyje. Dėl tokio vaizdo tikrai verta aukoti savaitgalį ir ne tik jį.

Liūdniau tapo pagalvojus, kad dešimtys tūkstančių vaikų tokios galimybės neturi. Daugybė vaikų visoje Lietuvoje galbūt norėtų žvejoti ir leisti savo laisvalaikį prie vandens, tačiau jei nežvejoja jų tėvai ar giminaičiai, jie neturi jokios galimybės. Sovietiniais laikais mokyklose ar kokiuose pionierių rūmuose daugelyje miestelių veikė jaunųjų meškeriotojų būreliai, kuriuose vaikai gaudavo ne tik žūklės žinių, tačiau ir gamtosaugos bei žvejo garbės, ar kaip madingiau dabar sakyti – etikos pradžiamokslį. Dabar tokių galimybių vaikai neturi. Gėda už kolegas, tačiau net ir vieninteliam, daugiau kaip dešimtmetį meškeriojimo skyrelį viename žurnale rašiusiam ir ne vieną žvejų kartą išauginusiam dėdeiVaciui ilgainiui ten pritrūko vietos.

Nenoriu būti blogu pranašu, bet akivaizdu, kad vaikų susidomėjimas žvejyba mažėja, kaip ir dėl demografinių problemų bei emigracijos mažėja pačių vaikų skaičius. Manau, kad jau po penkerių - septynerių metų tą turėtų labai pajusti visas žūklės verslas, o ir patys, ko gero, išvysime tuštėjančias vandens telkinių pakrantes.

Ar galim to išvengti, bent jau sumažinti šio reiškinio mastą? Ko gero taip, jeigu kiekvienas žūklės būrelis, klubas ar tiesiog žvejų sambūris nors kiek dėmesio skirs ateinančiai kartai. Šis renginys, manau, sektinas pavyzdys visiems klubams ir organizacijoms, už kurį norisi padėkoti klubui Žvejys.LT ir visiems šio renginio rėmėjams.

Manau, kad ir daugelį meškeriotojų bei žūklės verslo atstovų vienijančios organizacijos, jei tokią

pavyks sukurti, pagrindinis tikslas turėtų būti ne tik atstovavimas žvejų interesams ar kova su žvejais verslininkais dėl vandens plotų, o ir žūklės būrelių vaikams tinklo visoje Lietuvoje kūrimas ir jų veiklos rėmimas. Investicija į būsimą kartą, savo vaikus, visada yra prasminga, ir norisi tikėti, kad dauguma galinčių šiandien prie to prisidėti neliks nuošalyje.